

REPORTATGE

L'aventura de Galtieri

Avui fa 20 anys que va començar la guerra de les Malvines, tomba de la dictadura militar argentina ≡ Els combats van costar la vida a 750 argentins i 225 britànics

►► **Dos mesos de sang** ► A l'esquerra, desembarcament britànic a les Malvines. A la dreta (a dalt), enfonsament del vaixell argentí *General Belgrano*. A sota, el príncep Carles al monument a les víctimes a Goose Green, a les Malvines, el 1999.

ABEL GILBERT
BUENOS AIRES

«¿Com pot ser que passés?», pregunten, incrèduls, les noves i empobrides generacions d'argentins. Avui es compleixen 20 anys de la presa de les illes Malvines per part de l'última dictadura militar, la sorprenent acció bèl·lica que va portar els generals més anticomunistes de l'Amèrica Llatina a enfrontar-se a la Gran Bretanya i els Estats Units, i a haver de rendir-se als dos mesos.

Dues dècades després d'un disbarat de final escrit per endavant, les respostes a la pregunta segueixen sent descoratjadores.

La guerra del 1982 és una ferida indeleble en la memòria de l'Argentina. Una cosa de què és «militar no parlar» fins que les inevitables efemèrides la instal·len com una fuetada. La simple enumeració dels esdeveniments eximeix els analistes de més comentaris. El 30 de març del 1982, el règim de Leopoldo Fortunato Galtieri va reprimir la primera protesta d'envergadura. La multitud que va voler accedir a la plaça de Mayo al crit de «pau, pa i feina» va ser rebuda amb gasos lacrimògens, gossos famolencs i bales de veritat.

Dos dies més tard, Galtieri va sortir al balcó de la presidència i va ser victoriejat a la mateixa plaça per milers de persones -algunes de les quals tenien fresques les emprems del recent escarment-, a

l'annunciar l'ocupació d'unes illes -les Falkland, segons els britànics- en litigi des del 1833.

Caràcter reivindicatori

Bona part de la classe política va saludar el fet pel seu caràcter reivindicatori. Van passar per alt que, per a la dictadura, l'operació de les Malvines era un intent de perpetuar-se en el poder quan l'economia anunciava desastres. Els militars van creure que els serveis prestats a Centreamèrica entrenant *contres* serien

► EL CRIMINAL

Alfredo Astiz, perseguit com a torturador, es va rendir sense disparar ni un sol tret

compensats amb la neutralitat de Washington. La realitat els va refutar de seguida. Londres hi va enviar la seva flota. Setmanes més tard, el capità Alfredo Astiz, que va estar involucrat en múltiples desaparicions i que havia estat enviat a un enclavament estratègic a l'Atlàntic sud per defensar-lo amb la vida, es va rendir sense disparar ni un tret.

A principis de maig, un submarí britànic va enfonsar el creuer *General Belgrano* i va deixar al mar 400 morts. Els militars argentins havien estat avisats que una cosa era executar civils amarrats a un pal i una altra, una guerra contra una potència.

Mentre que els soldats anglesos comptaven amb armes modernes, uniformes tèrmics, menjar calent i el suport de Ronald Reagan, president dels Estats Units, i la dictadura xilena, els canons argentins no funcionaven, els soldats es congelaven, els alts comandaments actuaven sense coordinació.

«Estem guanyant»

El desenllaç era qüestió de temps encara que a terra ferma el conflicte es visqués de manera festiva. «Estem guanyant», deia la televisió. «No bombardegin Buenos Aires, no ens podem defensar», va començar a cantar Charly García com a antídote de la frivolitat bèl·lica. Quan la derrota era inevitable, la dictadura va assajar un acostament a Moscou. Galtieri va arribar a parlar d'«imperialisme».

Joaquín Pau II va arribar a l'Argentina a negociar la rendició. Els argentins seguien pels televisors els esdeveniments bèl·lics. I també com la selecció argentina era eliminada al Mundial de futbol d'Espanya.

El paper dels militars

Entre les fallides aparicions de Maradona, els locutors emetien els comunicats infaustos. La guerra es va acabar el 14 de juny i no va ser semblant a un Mundial: hi van morir 750 argentins i 225 britànics. Els militars van fugir del poder espantats.

«Hi ha una terrible incongruència entre aquest poder que porta el deute extern de 8.000 milions a 45.000 milions de dòlars i els generals que envaeixen les Malvines per recuperar un tros de territori i, juntament amb ell, l'orgull de la nació», recorda l'escriptor José Pablo Feinmann. En democràcia, Galtieri va ser condemnat a 12 anys de presó per imperícia en la conducció del conflicte. El jutge Baltasar Garzón el reclama per la desaparició de 400 espanyols. Carlos Menem el va indultar el 1990.

► EL NAUFRAGI

L'enfonsament del creuer 'General Belgrano' va causar la mort de 400 mariners

Vint anys després de la guerra de les Malvines, els argentins senten que no només no tenen aquell innocu penyal del sud, sinó tot el capital acumulat durant un segle. Ara es deuen 140.000 milions de dòlars. Els excombatents destil·laran avui a la Terra del Foc sota la promesa de tornar algun dia a les illes. Molts exsoldats s'han suïcidat durant aquests anys. Altres viuen en condicions precàries a la guerra pel seu cotatge és un etern aturat. Camina pel carrer amb les seves medalles al damunt, com si carregués amb la creu de tots. ≡

Detingut un presumpte criminal serbobosnià

► L'OTAN va confirmar la detenció del serbobosnià Momir Nikolic, que va ser traslladat a l'Haia per ser jutjat pel Tribunal Internacional per a l'antiga Iugoslàvia (TPI). Nikolic va ser capturat per soldats de la força multinacional de l'OTAN a Bòsnia (Sfor), en una operació en què no hi va haver ni víctimes mortals ni ferits. EFE

Clinton lamenta haver perdonat Rich

► L'EXPRESIDENT dels EUA sent haver concedit la gràcia al multimilionari, just abans d'abandonar la Casa Blanca, segons explica en una entrevista al setmanari Newsweek. «Va ser una mala decisió política», va reconèixer Clinton (foto). El multimilionari Rich, de 63 anys, estava refugiat a Suïssa des del 1983, acusat d'evadir impostos. AFP

Defensa de la dona als Emirats Àrabs

► LA 'PRIMERA DAMA' dels Emirats Àrabs Units, Fatima Bent Mubarak, va defensar ahir el dret de la dona a participar en la política. Segons el seu parer, això «forma part del progrés que coneix la regió i és una necessitat dictada pels canvis polítics i socials al món», i no va descartar que alguna dona arribi a ministra al país. AFP

Una avaria paralitza l'aeroport de Chicago

► UN ERROR en un detector de metalls va provocar el caos en una de les terminals de l'aeròdrom nord-americà. Centenars de passatgers que ja havien embarcat van haver d'abandonar els avions i tornar a passar els controls de seguretat. La mesura adoptada per les autoritats aeroportuàries va causar endarreriments en nombrosos vols. EFE

Alimentació forçosa de dos presos afganesos

► L'EXÈRCIT dels EUA va anunciar diumenge a la nit que està alimentant per via intravenosa dos vaguistes de fam a la base de Guantánamo (Cuba). Els dos presos ja feia un mes que estaven en vaga, una protesta que van iniciar juntament amb la meitat dels reclusos quan els van prohibir usar turbant. AFP